

Національний аграрний університет.
Науковий вісник Національного аграрного університету / Редкол.:
Д.О.Мельничук (відп.ред.) та ін. - К., 1997 -

Вип.51, - 2002. - 286 с.

ISBN 966-7687-24-4

Висвітлено матеріали доповідей першої міжнародної науково-практичної конференції "Соціально-економічні умови ефективного функціонування АПК у пореформений період", яка відбулася 11-14 червня в Таврійській державній агротехнічній академії.

Редакційна колегія: Д.О.Мельничук (відповідальний редактор), І.І.Ібатуллин (заступник відповідального редактора), А.В.Витриховська (відповідальний секретар), Н.М.Антрапцева, О.Ю.Барабаш, Г.О.Богданов, А.І.Бойко, В.М.Булгаков, Д.Г.Войтюк, В.П.Галушко, М.М.Городній, В.П.Гудзь, І.М.Гудков, А.І.Дьомін, В.О.Дубровін, М.Ю.Євтушенко, Й.С.Завадський, М.О.Захаренко, М.В.Зубець, М.М.Ільчук, І.Б.Іноземцев, П.В.Кондратенко, В.А.Копілевич, М.М.Кирик, О.І.Киричук, М.О.Корчемний, П.П.Лайко, П.І.Лакида, Є.В.Лузик, В.Й. Любецький, А.Й.Мазуркевич, І.І.Мартиненко, В.І.Мішин, П.М.Олійник, В.В.Підліснюк, Ю.І.Посудін, С.Ф.Пилипака, І.І.Ревенко, С.К.Рудик, П.П.Руснак, В.К.Савчук, В.К.Сидоренко, В.Г.Скибицький, М.С.Слободяник, В.Г.Слюсаренко, О.О.Созінов, А.А.Строчинський, С.П.Танчик, А.К.Трохимчук, А.М.Угнівенко, Г.О.Хмельницький, А.М.Черній, М.І.Цвіліховський, М.В.Штомпель, В.А.Яблонський.

Відповідальний за випуск - Т.І.Яворська

Рекомендовано до друку Вченою радою НАУ, протокол №9 від 3.06.2002 р.

Адреса редколегії: 03041, Київ-41, вул.Героїв оборони, 15, Національний аграрний університет, тел.267-82-41

ISBN 966-7687-24-4

© Національний аграрний
університет, 2002

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ ГАЛУЗЕЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

УДОСКОНАЛЮВАТИ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В АПК. <i>П.Т.Саблук</i>	13
ПОДХОДИ ПО СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ АПК РЕСПУБЛІКИ БЕЛАРУСЬ. <i>И.И.Леньков</i>	17
НАПРАВЛЕННЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ. <i>И.И.Леньков, В.В.Конончук, А.С.Марков, Р.К.Ленькова, Е.В.Гончарова, Ю.В.Разикова, О.М.Балахонова, И.В.Васильева</i>	24
РЕСУРСНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ФОРМИРОВАНИЯ ПОКАЗАТЕЛЕЙ РЕГИОНА. <i>И.И.Леньков, В.В.Конончук, А.С.Марков, Р.К.Ленькова, Е.В.Гончарова, Ю.В.Разикова, О.М.Балахонова, А.Г.Петрович</i>	26
ПАРАМЕТРЫ ОКУПАЕМОСТИ РЕСУРСОВ РЕГИОНА. <i>И.И.Леньков, В.В.Конончук, А.С.Марков, Р.К.Ленькова, Е.В.Гончарова, Ю.В.Разикова, А.Г.Петрович, И.В.Васильева</i>	29
О РАЗНЫХ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИХ ПОДХОДАХ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ. <i>В.Н.Кузьмин</i>	31
НА НОВОМ ПУТИ С НОВЫМИ ИТОГАМИ. <i>П.М.Семиусов</i>	33
ЕФЕКТИВНІСТЬ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ РИНКОВОГО ТИПУ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ. <i>В.І.Благодатний, Т.І.Виноградова</i>	36
ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НОВОСТВОРЕНИХ АГРОФОРМУВАНЬ. <i>Ю.А.Полтавський</i>	40
ФЕРМЕРСТВУ УКРАЇНИ ДЕСЯТЬ РОКІВ. <i>В.М.Кулинич</i>	44
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ НОВОСТВОРЕНИХ ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ У ПОРЕФОРМЕНІЙ ПЕРІОД. <i>В.Д.Савченко</i>	47
ВЕЛИКІ ТОВАРНІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ АПК. <i>В.В.Ярова</i>	50
ЕКОНОМІЧНІ ВЗАЄМОВІДНОСИНИ В АГРАРНИХ ФОРМУВАННЯХ РИНКОВОГО ТИПУ. <i>В.М.Кепко, О.Г.Мачушенко</i>	53
ЩОДО НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ВИРОБНИЦТВА. <i>В.С.Шебанін, В.В.Лагодієнко</i>	56
ОПТИМІЗАЦІЯ СТРОКІВ ЗБИРАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР. <i>В.Й.Шиян, Д.В.Шиян</i>	58
ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ В УКРАЇНІ. <i>І.Д.Бурковський</i>	60
О ПРОБЛЕМАХ НАЛИЧИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ТЕХНИКИ. <i>Г.И.Грицаенко, О.С.Лисачевская</i>	64
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ. <i>І.Б.Вороновський</i>	67

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ. <i>Н.О.Шевченко</i>	70
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕМОНТНО-ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ. <i>Я.М.Мартинишин</i>	72
ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО РЕФОРМУВАННЯ ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ. <i>І.І.Андрусенко, Т.І.Виноградова</i>	75
КУЛЬТУРА ОРГАНІЗАЦИИ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОИЗВОДСТВА. <i>Е.В.Воронянская</i>	79
ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НАСІННЯ СОНЯШНИКУ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ. <i>Н.А.Іванова</i>	83
ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО САДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ. <i>В.А.Рутьєв</i>	85
ОПТИМІЗАЦІЯ ПОРОДНО-СОРТОВОЇ СТРУКТУРИ ПЛОДОВИХ НАСАДЖЕНЬ ДЛЯ ФЕРМЕРСЬКИХ САДІВНИЦЬКИХ ГОСПОДАРСТВ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ. <i>О.В.Кравець</i>	88
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ САДІВНИЦТВА АР КРИМ. <i>О.О.Яцух</i>	91
ПАРАМЕТРЫ РАЗВИТИЯ ЛЬНОВОДСТВА МОГИЛЕВСКОГО РЕГИОНА. <i>И.В.Васильева</i>	95
ДО ПИТАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ РОЗМІРІВ САДІВНИЦЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ПОДІЛЛЯ. <i>Л.О.Барабаш</i>	98
СВІТОВЕ ВИРОБНИЦТВО ТА ВИКОРИСТАННЯ ПЛОДОВОЇ ПРОДУКЦІЇ. <i>Д.Г.Легеза</i>	100
ФОРМУВАННЯ ПОПИТУ НА ПРОДУКЦІЮ САДІВНИЦТВА. <i>Л.О.Болтянська</i>	103
ОСНОВНІ СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ВИВЕДЕННЯ ВИНОГРАДАРСЬКО- ВИНОРОБНОГО ПІДКОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ З КРИЗОВОГО СТАНУ. <i>І.І.Червен, Е.В.Червен, О.М.Гаркуша</i>	106
СУЧАСНИЙ СТАН ОВОЧІВНИЦТВА ЗАХИЩЕНОГО ҐРУНТУ. <i>Д.М.Катюха</i>	109
ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ВОЛОСЬКОГО ГОРІХА В ГОСПОДАРСТВАХ НАСЕЛЕННЯ (за матеріалами експедиційного обстеження). <i>Г.М.Сатіна</i>	111
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ЯЛОВИЧИНИ В РЕФОРМОВАНИХ ГОСПОДАРСТВАХ МИКОЛАЇВЩИНИ. <i>І.Н.Топіха</i>	114
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНТЕНСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА. <i>А.В.Македонський</i>	117
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПАСОВИЩ ДЛЯ РОЗВИТКУ СКОТАР- СТВА В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ ЛУГАНЩИНИ. <i>М.В.Зось-Кіор</i>	119
ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ. <i>А.В.Величко</i>	122

Розглядається проблема продовольчої безпеки України в контексті національної безпеки країни, визначені критерії оцінки рівня продовольчої безпеки і її складові.

The problems of food safety in the context of national safety of the country are raised this article. The criteria of estimation of food safety level and their components are considered.

УДК 631.152:519.2

МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

**М.І.СТРУЧАЄВ, кандидат технічних наук
Таврійська державна агротехнічна академія**

Розглянуто основні параметри стану та функції процесів в економіці і термодинаміці та їх аналогії. Подано загальний аналіз трансформації аг-ропромислового виробництва.

При переході до ринкових відносин перед агропромисловим виробництвом України виникло кілька задач, рішення яких методами, що застосовувалися раніше, при планово-розподільній системі ускладнене, а часом і неможливе. До таких задач відноситься і реформування відносин власності, вихід на зовнішні ринки, створення конкурентоздатної продукції, забезпечення стабільності зростання виробництва сільськогосподарської продукції. У цих умовах важливого значення набувають питання моделювання ситуації і прогнозування управлінських впливів. Прийнятими програмами розвитку АПК визначено темпи збільшення виробництва валової продукції сільського господарства в 1,6 разу. Реально триває процес скорочення виробництва практично усіх видів сільськогосподарської продукції. У цілому, об'єм валової продукції сільського господарства в порівнянні з 1990 р. скоротився на 47%, у тому числі рослинництва на 39,3%, а тваринництва на 54,7%. Ці результати є наслідком того, що не відпрацьовано модель трансформації економіки агропромислового комплексу, немає надійних способів прогнозування.

У зв'язку з цим звертає на себе увагу можливість моделювання економічних процесів з використанням методів термодинамічного аналізу. Моделювання економічних процесів з використанням названих методів допомагає не тільки розумінню сутності економічних явищ, але і побудові алгоритмів чисельного рішення задач. Для побудови термодинамічної моделі нами були встановлено подібності параметрів стану і функцій процесу (табл).

Параметрами стану як у термодинаміці, так і в економіці є агреговані-осереднені величини, вони передбачають можливість прямого чи непрямого виміру.

Простежимо співвідношення капіталовкладень, обсягу накопичення та випуску продукції. Тоді, відповідно до Першого закону термодинаміки:

$$\delta Q = dU + \delta L . \quad (1)$$

© М.І.Стручаєв, 2002

Основні параметри стану і функції процесів в економіці і термодинаміці і їхні аналогії

В термодинаміці	В економіці
P - тиск	ціни
V - питомий об'єм	питомий об'єм продукції, що випускається
U - внутрішня енергія	нагромадження
S - ентропія	глобальна функція стану (ентропія економіки)
Q - кількість теплоти	обсяг капіталовкладень
L - робота	випуск продукції

Проінтегруємо ліву і праву частини

$$\int_1^2 \delta Q = \int_1^2 dU + \int_1^2 dL \quad (2)$$

Тобто: капіталовкладення можуть піти на збільшення випуску продукції чи росту внутрішніх накопичень.

Випуск продукції у свою чергу обумовлюється споживанням і збутом і може бути знайдений з виразу:

$$\delta L = p \cdot dV \quad (3)$$

$$\int_1^2 \delta L = \int_1^2 p \cdot dV \quad (4)$$

$$L = \sum_{i=1}^n p_i \cdot \Delta V_i \quad (5)$$

Тобто, для одержання однакового прибутку можна або збільшити випуск, знизивши ціну, або підвищити ціну при зменшенні випуску.

Відповідь, який з шляхів більш вигідний, можна знайти на основі Другого закону термодинаміки, що у даному випадку показує напрямок довгострокового розвитку:

$$\int \frac{dQ}{T} \leq 0 \quad (6)$$

Використовуючи поняття "економічна ентропія"

$$S = \int_{x_0}^{x_1} \frac{dQ}{T}, \quad (7)$$

одержимо при зміні стану системи на Δx

$$S \cdot (x_I + \Delta x) - S_{(x_I)} \geq \int_{x_I}^{x_I + \Delta x} \frac{dQ}{T} \quad (8)$$

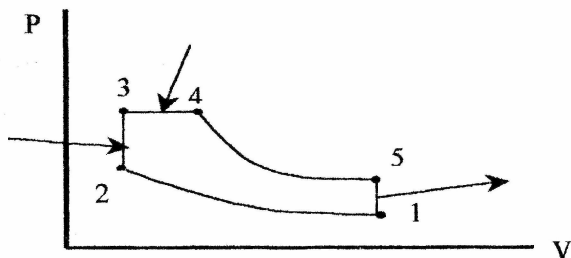

Рис. Цикли розвитку.

$$\text{у випадку : } dQ = 0 \quad S(x_1 + \Delta x) \geq S(x_1). \quad (9)$$

Тобто, із двох станів системи більш стійкий той, у якому ентропія максимальна.

Підставивши $dQ = T \cdot dS$ в Перший закон термодинаміки одержимо

$$T \cdot dS = dU + \delta L, \quad (10)$$

чи, після заміни

$$C_v \cdot T \cdot \ln T + T \cdot R \cdot \ln V = \Delta U + p \cdot \Delta V. \quad (11)$$

Досліджуючи функцію на максимум, одержимо відповідь для конкретної економічної ситуації.

З Другого закону термодинаміки впливає Н-імовірність (теорема Людвіга Больцмана):

$$S = k \cdot \ln H, \quad (12)$$

де S - економічна ентропія;
 H - імовірність стану;
 k - стала Больцмана.

Тобто, для успішного розвитку економіки необхідно формувати зовнішні умови так, щоб бажаний її стан був найбільш ймовірним.

Система керування економічним об'єктом повинна бути спрямована на доцільне застосування параметрів, що визначають зовнішні умови, і надання системі можливості спонтанно приходити в стан рівноваги.

Аналіз циклів розвитку (рис.) України за останнє десятиліття показує, що на початку 90-х відбувалось адіабатне стиснення (1 - 2) економічної системи, до середини періоду відбувся ріст цін на ресурси (2 - 3), що супроводжувався деяким падінням доходів при збільшенні витрат (4 - 5) і до кінця десятиліття вдалося зупинити спад виробництва і здійснити вихід на новий цикл (5 - 1).

У відповідності з Другим законом термодинаміки для нескінченно тривалого стійкого росту економіки необхідна компенсація. Під компенсацією в даному випадку необхідно розуміти: упровадження нових технологій, успішну рекламу, вихід на нові ринки (1 - 2). Далі необхідні здійснення інвестицій в ті галузі промисловості, у яких намітилося лідерство нашої промисловості і відставання конкурентів (2-3), а також додаткових інвестицій з метою підтримки досягнутого рівня (3 - 4). Реорганізація виробництва і зміна технологій (4 - 5), перехід на випуск нової продукції (5 - 1).

Список літератури

1. Экономика./под ред. А.С. Булатова.-М.: 1999.-894 с.
2. Алабовский А.Н., Недужий И.А. Техническая термодинамика и теплопередача.- К.: Вища школа, 1999. - 255 с.
3. Планк М. Избранные труды. Термодинамика.- М.: Наука, 19975. - 788 с.

Рассмотрены основные параметры состояния и функции процессов в экономике и термодинамике и их аналогия. Дан общий анализ трансформации агропромышленного производства.

In activity the algorithm of model of transformation agroindustrial production, using analogy thermodynamics economics.

УДК 631.153. «405»

СТРАТЕГИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ И ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ЭФФЕКТИВНОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНЫХ АПК

Л.А.АНДРЕЕВА, ассистент

Таврийская государственная агротехническая академия

В статье рассматривается сущность и значение стратегического планирования в деятельности предприятий. Особое внимание уделено агропромышленным комплексам регионов.

В настоящее время, в условиях реформирования экономики, все большее значение приобретает повышение качества планирования во всех отраслях материального производства и на всех уровнях. Становится ясно, что рынок не может решить все проблемы, потому что старая система планирования разрушена, а новая отсутствует.

Практика многих развитых стран, где существует четкая система стратегического планирования, убеждает в возможности преодоления многих негативных процессов и явлений и обеспечения эффективной хозяйственной деятельности.

Стратегическое планирование – это управленческий процесс создания и поддержания стратегического соответствия между целью предприятия, его потенциальными возможностями и шансами в сфере маркетинга.

Рассматривая агропромышленное производство в отдельном регионе как относительно самостоятельную систему, необходимо учитывать все внутренние и внешние факторы, которые могут повлиять на ход стратегического планирования, таким образом, чтобы удовлетворить потребности потребителей за счет выпуска продукции, все качественные и количественные характеристики которой предопределены ресурсами, имеющимися в распоряжении производственной системы, современным уровнем их технологического использования и оптимального распределения с учетом способности конкурировать на внешнем и внутреннем рынках.

Стратегический план на предприятии может быть оформлен как самостоятельный документ или как раздел бизнес-плана. На основе

© Л.А.Андреева, 2002

НАУКОВИЙ ВІСНИК

НАЦІОНАЛЬНОГО
АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

51

2002